

Centrum för konstnärligt utvecklingsarbete kring opera och teknik

Årsberättelse 2004

Centrum för konstnärligt utvecklingsarbete kring opera och teknik inrättades av rektorerna vid OH och KTH i juni 2002 efter beslut om att OH skulle flytta till lokaler på KTH campus hösten 2003. Syftet med initiativet var att skapa ett forum som kunde initiera och driva utbildnings- och forskningsverksamhet i gränslandet mellan opera och teknik.

Centrets styrelse har under året bestått av

Doc *Anders Askenfelt*, KTH TMH/ Musikakustik, ordf.

Prof. *Thomas Schuback*, OH

Prof. *Mark Tatlow*, OH

Prof. *Nils Enlund*, KTH NADA/ Medieteknik

Överläkare *Stellan Hertegård*, Huddinge Universitetssjukhus/ Logopedi & foniatri

Styrelsen har sammanträtt 8 gånger under året. Verksamheten har bedrivits inom de två första av centrets tre fokusområden; (1) sångröst, (2) scenisk framställning och gestaltningsteknik och (3) distribuerad och medierad operaproduktion.

Då centrets officiella namn är långt och otympligt har styrelsen beslutat använda det kortare namnet *Centrum för opera och teknik* (på engelska *Research Centre for Opera and Technology*) i extern kommunikation.

Årets verksamhet har dominerats av centrets samarbete med Folkoperan och uppsättningen av barockoperan *Fedra* av Rameau. Centret sökte i feb 2004 medel från Stiftelsen framtidens kultur för att experimentera med virtuell scenografi och interaktivitet i uppsättningen. Stiftelsen beviljade generöst hela det sökta beloppet 1 090 000 kr. Nils Enlund och medarbetare vid KTH-Medieteknik arbetade under hösten fram tekniskt genomförbara lösningar tillsammans med regissören Claes Fellbom, Folkoperan.

Mark Tatlow har parallellt arbetat med nedkortning av partituret och ominstrumentering. Premiären äger rum i feb 2005. En förkortad skolföreställning, *Fedra och odjuret*, även den med virtuell scenografi, har premiär i mars 2005.

Uppsättningen kommer att utvärderas och dokumenteras av forskare och teknologer från KTH Medieteknik. *Fedra*-uppsättningen och internationella erfarenheter och trender av interaktivitet och ny teknik inom musikdramatik kommer att ventileras vid ett internationellt symposium *New Technology in the Performance of Opera*, 4 apr 2005.

Under Operahögskolans årliga uppspel på Kungl Operan i maj 2004 bidrog centret med projektioner och virtuell scenografi i realtid. Teknologer från KTHs Medieteknikprogram filmade de agerande sångarna och införlivade dem som ett dramaturgiskt element i föreställningen. Erfarenheterna från experimentet dokumenterades i en rapport, "Voila – Operahögskolan och KTH mellan konst och teknik".

Som en förberedelse för både uppspelet på Kungl Operan och *Fedra*-projektet hade centret kommissionerat ett examensarbete i Medieteknik vid KTH. Agnes Widens rapport "Virtuell scenografi", som kartlägger olika sätt att använda virtuella element i operaproduktioner, färdigställdes i mars 2004.

Centrets planerade medverkan i *Stockholm Arts and Science* i september 2004 ställdes in på grund av de oproportionerligt stora kostnader som skulle krävas för att implementera interaktiva lösningar vid de förhållandevis korta framträderna på Konserthuset.

Framgången med röstsymposiet *The Educated Voice* i nov 2003 har gjort att centret planerar ett nytt heldagssymposium under våren 2005 med en av de inbjudna talarna, den internationellt erkände röst-coachen Paul Farrington. Han kommer att föreläsa och arbeta med masterclasses i genrerna opera/klassiskt, musical, rock och afro under temat *Voice at Work*. Sångare, studenter och sång- och röstpedagoger från hela Skandinavien kommer att bjudas in.

En regelbunden symposieverksamhet med internationella auktoriteter inom området *röst* är en central del i centrets verksamhet. Bortsett från det angelägna innehållet blir centrets existens, verksamhetsområde och ambitioner spridda till en stor skara professionella utövare, inte minst vid de nordiska musikhögskolorna, sångutbildningarna och operahusen. Därigenom bli centrets möjligheter att påverka undervisning och utveckling inom både röst användning och området musikdramatik och teknikbaserad scenografi - interaktivitet större. Indirekt ger den ökade kännedomen om centrets verksamhet även större möjligheter att få anslag till framtida projekt.

Styrelsen upprepar sin ståndpunkt från förra årsberättelsen där vi skrev att den publika delen av verksamheten med symposier och föreställningar är viktig. För att motivera centrets existens i ett längre perspektiv krävs dock en reell forsknings- och utvecklingsverksamhet, antingen bedriven i helt egen regi, eller mer realistiskt, som en koordination av existerande verksamhet vid KTHs skolor och OH. För detta krävs mer långsiktig extern finansiering än projektanslag på ett år. Styrelsens ansträngningar med detta arbete kommer att intensifieras under 2005 men utsikterna att nå framgång bedöms för närvarande som relativt små.

Som ett första exempel på centrets ambition att arbeta inom forskarutbildningen har studieplaner för en presumtiv doktorand, Carl Unander-Scharin, med avhandlingstemat ”Klassisk sångteknik och nya operaverk” diskuterats fram. Eftersom OH ännu inte har examinationsrätt inom forskarutbildningen utreds formerna för doktorering vid KTH med gemensam handledning från KTH – OH.

Styrelsen har under året diskuterat tänkbara kandidater för en extern ledamot i styrelsen. I början av 2005 kommer en kandidat att tillfrågas.

För styrelsen

.....
Anders Askenfelt, ordf.